

Borç yükü devlerin 'kamçı'sı oldu!

500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun satış, kârlılık, ihracat ve yarattığı katma değerde geçen yıl ılımlı bir toparlanma yaşanırken, kaynak yapısındaki bozulma ise artarak devam etti

İstanbul Sanayi Odası (İSO), Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016 raporunu açıkladı. Raporun bulgularına göre, dev şirketlerin üretimden net satışlarında "zayıf" bir büyüme kaydedildi. İhracat, üç yılın ardından yeniden artışa geçerken, özellikle kamu şirketlerinden kaynaklı olmak üzere kârlılıkta yüksek oranlı artışlar yaşandı. Ödenen faiz yükünde yavaşlama, yaratılan katma değerde ise kayda değer büyüme gözlemlendi. Genel tablodaki toparlanma eğilimi-ne karşın, dev sanayi kuruluşlarının

finansman ve borç yükündeki bozulma geçen yıl da artışı sürdürdü. Devler, 2016'da 52,4 milyar lirali faaliyet karının yüzde 55,4'ünü finansman gideri olarak kaybetti. 500 büyük içindeki 489 özel şirkette borçların özkaynaklara oranı yüzde 185'le tarihi rekor seviyesine ulaşırken, bu şirketlerin mali borçlarının büyüklüğü ise yüzde 102,5 ile özkaynaklarının üzerine çıktı. Son dönemde artan teşviklere rağmen, 500 büyük şirkette Ar-Ge harcamaları da 2015'e göre yüzde 16,3 geriledi. **SERCAN AKINCI / 10-11**

500 BÜYÜK ŞİRKETİN KARNESİ

	2016 (milyar TL)			2015'e göre değişim (%)		
	500 BSK	489 ÖK	11 KK	500 BSK	489 ÖK	11 KK
Üretimden satış. (net)	490,0	468,1	22,0	8,8	8,7	10,4
Net satışlar	554,8	530,6	24,2	9,2	8,9	16,5
İhracat (milyar \$)	55,1	54,3	0,8	3,1	3,3	-10,6
Kâr-zarar toplamı (V.Ö.)	37,7	29,8	8,0	33,2	17,2	172,5
Toplam borçlar	379,1	356,8	22,3	24,0	23,0	42,7
Kısa vadeli borçlar	218,0	208,7	9,3	22,8	21,2	72,5
Uzun vadeli borçlar	161,1	148,1	13,0	25,7	25,5	27,0
Özkaynak	233,6	192,5	41,1	15,2	13,2	25,6
Aktif toplamı	612,7	549,3	63,4	20,5	19,3	31,1
Duran Varlıklar	277,7	241,7	36,0	17,9	17,8	18,5
Ödenen faizler	10,9	10,5	0,4	12,2	11,0	48,4
Net katma değer (fak.fiy.)	78,6	69,2	9,4	24,0	18,5	88,6

■ Değişimler İSO verilerinden hesaplandı ■ BSK (Büyük Sanayi Kuruluşu), ÖK (Özel Sanayi Kuruluşu), KK (Kamu Kuruluşu)

ÜRETİMDEN SATIŞLAR (Milyon TL)

1	Tüpraş	32.594
2	Ford Otomotiv	16.314
3	Tofaş	12.856
4	Oyak-Renault	11.466
5	Arçelik	11.245
6	Toyota Otomotiv	10.570
7	EÜAŞ	7.349
8	Hyundai Assan	7.058
9	İçdaş	6.545
10	İSDEMİR	6.497

İHRACAT (Milyon \$)

1	Ford Otomotiv	3.958
2	Tofaş	3.247
3	Oyak-Renault.	2.834
4	Toyota Otomotiv	2.685
5	Tüpraş	2.100
6	Arçelik	1.780
7	İstanbul Altın Raf.	1.225
8	Adını açıklamadı	-
9	Bosch San.Tic.	1.067
10	Adını açıklamadı	-

KÂR-ZARAR TOPLAMI (Vergi Öncesi) (Milyon TL)

1	TPAO	3.336,6
2	EÜAŞ	3.126,3
3	Tüpraş	1.639,7
4	ERDEMİR	1.579,3
5	İSDEMİR	1.551,7
6	Eti Maden	1.234,1
7	Petkim	865,7
8	Adını açıklamadı	-
9	Ford Otomotiv	768,5
10	Adını açıklamadı	-

Sanayi devlerinin borcu özkaynaklarının iki katına yaklaştı

■ Özel sanayi kuruluşlarında kaynak yapısı (Borç/Özkaynak; %)

"Yüksek katma değerli üretime dönmek zorunlu!"

İSO raporunu değerlendiren Başkan **Erdal Bahçivan**, "2016'da yaşanan tüm zorluk ve engellere rağmen sanayi kuruluşlarının, büyüme, ihracat ve istihdama katkısını artırarak sürdürdüğünü; döviz kurundaki dalgalanmalar ile TL'deki değer kaybının finansman giderlerine olumsuz etkisini sınırlamayı başardığını" söyledi. "Buna rağmen, sanayinin mevcut mali yapısı içinde faiz ve kur dalgalanmalarının,

kârlılığı ve sermaye birikimini olumsuz etkilemeye devam edeceği" uyarısını yapan Bahçivan, elde edilen performansa rağmen, sanayinin GSYH içindeki payında son yıllarda yaşanan gerilemenin, çözüm gerektiren yapısal bir sorun olmaya devam ettiğine dikkat çekti. **Erdal Bahçivan**, "Bu dönüşümün sağlanabilmesi için, Türkiye'nin yüksek katma değerli bir üretim ekonomisine dönmesi gerekmektedir" görüşünü dile getirdi.